

ki, egy már korábban megtalált, épített és kőlappal fedett sír építmény körül. (E sír építményben emberi csontmaradványok nem voltak ugyan, de van benne egy kőből faragott fejtámasz. Ez és a kápolnán belüli elhelyezkedése alapján joggal tételezhetjük fel, hogy egykor korai és fontos temetkezőhely lehetett.)

Sajnos teljes épséggel csak a kápolna déli oldali íve maradt meg, valamint néhány falrészlet az ÉK-i falívól. Megállapítottuk, hogy az É-i és Ny-i falmaradványok belefutnak a késői falakba, vagy teljesen megsemmisültek a ráépítések során.

Az eredeti helyükön megfigyelt korai alapfalak mellett, egy-két helyen, még a korai temetkezésekből megmaradt emberi csontmaradványokat (egykori sírhelyek) is megfigyeltünk, amelyeket a falakkal együtt (egymáshoz való kapcsolódásuk tisztázása végett) dokumentáltunk. Megtalláltunk továbbá a Setétkapu felé egy újabb fedlappos sírt, melyben bolygatott helyzetű csontmaradványok voltak. Korát a rotundánál későbbinek határoztuk meg.

K-felől nem tudtuk még tisztázni, hogy a rotundához tartozik-e még egy, kisebb karéjos szentély építmény, mivel arra teljességgel ráépültek a 15. század végi, késő gótikus bővítmény masszív alapfalai. Ennek kibontását megkezdtük, de befejeznünk sajnos ebben az évben nem sikerült.

Munkatárs: Hollóssy Zoltán műszaki csoportvezető, Fodor László statikus tervező, Tanyi Sándor technikus.

FODOR LÁSZLÓ

76. Esztergom, Vár (MRT. 5. k. 8/1 lh.)

(Komárom-Esztergom megye) *B; LT*

A palota-együttes múzeumi kiépítését megelőző, kisebb kutatásra került sor az ún. „Kis román-kori palota” előterében. A palotaszárny K-i felét az újkori bazilika építése előtt elbontották, a talajszintet – az alapfalakkal együtt – kb. 3–4 m mélységben kitermelték. Az új beépítésre szánt területen középső bronzkori és kelta (LT-D) gödrök maradványait találtuk gazdag kerámianyaggal.

Munkatársak: Klinger László, Koós István, Tolnai Gergely, konzulens: H. Kelemen Márta

HORVÁTH ISTVÁN

77. Esztergom, Víziváros – Berényi Zs. u. 18. (MRT. 5. k. 8/2b. lh.)

(Komárom-Esztergom megye) *Kk; Kú*

A 18–19. században lakóházzá alakított épületben középkori víztorony, illetve török dzsámi maradványait sejtette a korábbi kutatás. Régészeti ásatás és főleg fal-kutatások során kiderült, hogy az épület egészen török

kori építmény, csupán falának alsó fele középkori. Itt ugyanis ráépült (1605 és 1663 között) a Víziváros középkori városfalára, melyen itt a Duna partjára (és a közeli révhez) kivezető „gyalogkapu” volt már a török kor előtt és a 16–17. században is.

Az épület kétszintes volt. Alsó szintje átjáró-csarnokként működött: a Víziváros főútvonala az épület alsó szintjén, két nagyobb kapun át vezetett a Dunai-kapuhoz és az É-i olaszbástyába. Az emeleten kiépített dzsámi Ny-i oldalán, a városfalon futó védőfolyosó elkülönült az imatértől. A dzsámi díszes, kőkeretes főbejáratát É-on már korábban kibontottuk az újkori vakolatréteg alól, mellette egy-egy számrhátíves ablakfülke, a K-i falon egymás fölött két-két, a D-i falon három számrhátíves (részben kőkeretes) ablak maradványai kerültek elő. A mihráb-fülke helyén a 18–19. században ajtónyílást létesítettek, így annak csak elvésett helye konstatálható. A padlástérben ráástunk az elbontott minaret alépítményére, amelyben (19. századi törmelékkel eltömve) előkerült a csigalépcső kilenc foka és az egykori É-i karzatra kivezető számrhátíves ajtónyílása.

Az alsó szint járószintjébe beépítve – a 15–16. század fordulójára keltezhető – madáralakos címerrel díszített vörös márvány sírkő töredékét találtuk.

Munkatársak: Lázár Sarolta, Klinger László

HORVÁTH ISTVÁN

78. Fadd, Falufeletti-dűlő

(Tolna megye) *B*

Fadd É-i határrészében kapálás közben egy késő bronzkori csavart, nyitott, öntött bronz nyakpercet és egy szintén késő bronzkori zárt, öntött karperecet találtak. A megjelölt helyen végzett műszeres kutatás további fém tárgyakat nem eredményezett.

ÓDOR JÁNOS GÁBOR

79. Fadd, Jeges-hegy

(Tolna megye) *LT; M-Á*

A Jegeshegy nevű, kb. észak-dél irányú homokdombon, mezőgazdasági művelés során, sírokat forgattak ki az elmúlt évtizedekben. 1994-ben többek között 10. századi viseleti tárgyak jutottak be a szekszárdi múzeumba a lelőhelyről, aminek alapján szondázó ásatást végeztünk a Jegeshegyen. Az ásatás céljából a temető meglétének igazolását, illetve kiterjedésének meghatározását tűztük ki. A domb közepén kijelölt kelet-nyugati irányú szelvényeinkkel átvágtuk a lelőhelyet. Kiderült, hogy a temető a domb tetején és keleti lejtőjén található. A domb gerincén az erózió lekoptatta a talajt a sírok fölött, míg a domb aljában egy méter vastag hordalék halmozódott fel. Összesen 28 sírt tártunk fel.